

درس دهم: از رحلت پیامبر تا قیام کربلا

- ۱- پیامبر در چه سالی و در کجا وفات یافت؟ حضرت محمد در ۲۸ صفر سال ۱۱ هجری در مدینه وفات یافت و در همان شهر به خاک سپرده شد.
- ۲- ماجرای سقیفه و جانشینی پیامبر را توضیح دهید؟ لحظاتی پس از رحلت رسول خدا عده ای از مهاجرین و انصار در مکانی به نام سقیفه گرد آمدند و بدون توجه به وصیت پیامبر در غدیر خم ابوبکر را که از مهاجرین کهنسال بود به عنوان خلیفه و جانشین پیامبر برگزیدند.
- ۳- چرا امام علی(ع) در مقابل ماجرای سقیفه سکوت اختیار کردند؟ حضرت علی با سکوت خود مانع بروز تفرقه و درگیری میان مسلمانان شد تا اسلام پایدار بماند.
- ۴- پس از پیامبر به ترتیب چه کسانی خلیفه شدند؟ ابوبکر، عمر، عثمان و حضرت علی(ع)
- ۵- ابوبکر چند سال حکومت کرد و چه کسی را به جانشینی خود برگزید؟ خلیفه اول حدود دو سال خلافت کرد. او پیش از آنکه از دنیا برود، عمر بن خطاب را به جانشینی خود برگزید.
- ۶- مدت خلافت عمر چند سال بود؟ ۱۰ سال
- ۷- در زمان خلیفه دوم کدام مناطق فتح شدند؟ سپاهیان اعزامی از سوی خلیفه دوم، علاوه بر بخش وسیعی از ایران، کشورهای سوریه، لبنان، فلسطین و مصر را نیز فتح کردند.
- ۸- عثمان چگونه به خلافت رسید؟ عثمان، خلیفه سوم، توسط شورایایی که عمر تعیین کرده بود به خلافت رسید.
- ۹- شیوه حکومت عثمان چگونه بود؟ در زمان او برخلاف دو خلیفه نخست، زندگی تجملاتی و شیوه اشرافی رواج یافت و اطرافیان و کارگزاران خلیفه با ثروت به دست آمده از فتوحات به خوش گذرانی مشغول شدند. خاندان بنی امیه که تا هنگام فتح مکه، با اسلام و پیامبر مخالفت و دشمنی ورزیده بودند، در این زمان به مقام های مهم دست یافتند و بر بیت المال مسلمانان مسلط شدند.
- ۱۰- سه تن از یاران پیامبر که توسط عثمان تبعید و مجازات شدند را نام ببرید؟ ابودر، عمّار و مالک اشتر
- ۱۱- علت نارضایتی مردم از خلیفه سوم (عثمان) چه بود؟ عملکرد اطرافیان خلیفه سوم، نارضایتی گروهی از مسلمانان را برانگیخت. آنان از نقاط مختلف به مدینه آمدند و اعتراض خود را نسبت به عملکرد عاملانش اعلام کردند. امام علی تلاش زیادی کرد که مخالفان را آرام کند و مانع بروز درگیری و خونریزی شود، اما سرانجام معترضان خشمگین به خانه خلیفه هجوم بردند و او را کشتند.

نکته: امام علی فرزند ابوطالب در کعبه به دنیا آمد.

۱۲- در زمان سه خلیفه اول امام علی به انجام چه کارهایی مشغول بود؟ تفسیر قرآن، تربیت شاگردان و پاسخ گویی به سؤالات دینی مردم.

۱۳- علت شورش و جنگ علیه حکومت امام علی چه بود؟ اصرار علی بر عمل به قرآن و سنت پیامبر و اجرای عدالت، موجب مخالفت و دشمنی ریاست طلبان و ثروت اندوزان شد. این گروه چون اطمینان یافتند که امام به دلخواه آنان عمل نخواهد کرد، به فتنه جویی پرداختند.

۱۴- کدام جنگ ها در دوران حکومت امام علی (ع) اتفاق افتاد؟ سه جنگ جَمَل، صِفین و نَهروان

۱۵- نتیجه جنگ های جمل و صفین چه شد؟ امام در جنگ جمل بیعت شکنان را شکست داد. در صِفین امام علی به مقابله با سپاه معاویه رفت و آنها را ظالمین نامید. پایداری یاران حضرت علی به ویژه مالک اشتر آثار شکست را بر چهره سپاه ستمگر آشکار ساخت، اما در آخرین لحظات، نیرنگ عمروعاص مانع پیروزی سپاهیان امام علی شد.

۱۶- ویژگی ها و دستاوردهای حکومت امام علی را نام ببرید؟ ۱- ساده زیستی و مقابله با اشرافی گری ۲- تأکید بر عدالت ۳- برگزیدن افراد صالح به حکومت ولایات ۴- مدارا با مخالفان

۱۷- حضرت علی چند سال حکومت کردند؟ حدود ۵ سال

۱۸- پس از شهادت امام علی مردم کوفه با چه کسی بیعت کردند؟ امام حسن (ع)

۱۹- چرا امام حسن مجبور به صلح با معاویه شد؟ بسیاری از یاران و سپاهیان آن حضرت تمایلی به نبرد نداشتند و فقط گروه اندکی آماده جهاد بودند. این در حالی بود که معاویه، با وعده دادن پول و مقام، بسیاری از رؤسای قبایل و حتی یاران نزدیک امام را فریب داده و جذب خود کرده بود. در چنین اوضاعی، امام ناچار شد پیشنهاد صلح معاویه را بپذیرد و با شرایطی، خلافت را به او واگذار کند.

نکته: معاویه بعد از تحمیل صلح بر امام حسن در شام (سوریه) به خلافت نشست.

۲۰- ویژگی های حکومت معاویه را نام ببرید؟ (دو مورد)

۱- او سیاستمداری فریبکار بود و با دادن پول و مقام، اشخاص با نفوذ و قدرتمند را جذب خود می کرد. عمروعاص یکی از این افراد بود؛ او نقش مهمی در جلوگیری از شکست معاویه در جنگ صِفین داشت.

۲- معاویه به هیچ یک از تعهدات خود در پیمان صلح با امام حسن پایبند نماند.

۳- به دستور او بر منبر و در خطبه های نماز جمعه به امام علی بدگویی می شد. یاران و پیروان آن حضرت مورد آزار و شکنجه قرار می گرفتند.

۴- معاویه همچنین با توطئه ای، امام حسن را به شهادت رساند و فرزندش یزید را به جانشینی خود، انتخاب و خلافت را موروثی کرد.

۲۱- امام حسین(ع) چه کسی را برای بیعت با مردم راهی کوفه کرد؟ مسلم

۲۲- یزید چه کسی را به حکومت کوفه منصوب کرد؟ عبیدالله بن زیاد

۲۳- انگیزه ها و اهداف امام حسین از قیام عاشورا چه بود؟ امام حسین در وصیت نامه خویش، درباره هدف قیام خود فرموده است: «هدف من اصلاح امت جدّم رسول الله، امر به معروف و نهی از منکر و پیاده کردن سیره رسول الله و پدرم علی بن ابیطالب است».